

II.
SZUVERENITÁS
~
AUTORITÁS
~
IMPERIUM

Minden valódi Állam alapja a szuverenitás, az autoritás és a legitimitás princípiumának transzcendenciája. E lényegi igazság a népek történelmében különféle formákban fejeződött ki; ha azonban nem ismerik el, félreismerik — vagy legalábbis eltorzítják — mindannak sajátos jelentését is, ami politikai valóság. E formák sokféleségén át azonban »állandóként« mindig felismerhető az Állam fogalma: magasabb rend betörése és megnyilvánulása, amely *hatalomban* ölt konkrét alakot. Ezért minden valódi politikai egység *idea* vagy *hatalom* megtestesüléseként jelenik meg; így elkülönül minden csupán tényszerű egységtől, minden naturalisztikus vagy »természetjogi« társulási formától, valamint minden olyan tömörüléstől, amelyet kizárólag társadalmi, gazdasági, biológiai, haszon- vagy boldogságelvű tényezők határoznak meg.

Ezért a korábbi korszakokban a szuverenitás és a hatalom — vagyis az Állam — princípiumát *szakrálisnak* tekintették. Az *imperium* ősi római fogalma is lényegileg a szakrális szférához tartozott: sajátos jelentésében — mielőtt még a nemzetfeletti területi hegemonia rendszerét fejezte volna ki — a parancsolás tiszta hatalmát jelölte, azt a szinte misztikus erőt és *aučtoritast*, amely annak sajátja, aki a Vezető funkcióját tölti be és minőségét hordozza: a szacerdotális és harcos rendben éppúgy, mint a patrícus család, a *gens* és — kiváltképpen — az Állam, a *res publica* rendjében. A mélyen realista római világban — sőt éppen e realizmus folytán — ezt a hatalmat, amely egyszersmind *aučtoritas* volt, mindig benső természete szerint fogták fel: fentről eredő ragyogó erőként és szakrális hatalomként, túl azokon a különféle és gyakran kétes eljárásokon, amelyek az egyes korszakokban e hatalom elnyerésének útját megsabták.¹

El lehet utasítani a szuverenitás princípiumát; ha azonban elismerik, ezzel

¹ Erre nézve — eltekintve az ott követett, bizonyos vallásszociológiára és vallástörténetre jellemző nézőponttól — cfr. H. WAGENVOORT, *Roman Dynamism*, Oxford, 1947.

együtt *abszolút* voltát is el kell ismerni. Annak a hatalomnak, amely egyszersmind *auctoritas* — római formulával: *aeterna auctoritas* —, sajátja a végső instanciát megillető, végérvényesen döntő jelleg. A nem abszolút hatalom és autoritás valójában sem hatalom, sem autoritás — ezt az ideát De Maistre világosan kiemelte. Miként a természeti okok rendjében, úgy a politikai rendben sem lehet feltételről feltételre a végtelenségig visszalépni; a feltételek láncának egy ponton véget kell érnie: ott, ahol a döntés feltétlen és abszolút. Ez egyben a *stabilitás* és a szilárd fennállás pontja, az egész organizmus természetes középpontja. Enélkül minden politikai társulás pusztá aggregátum, ingatag képződmény volna. Az említett hatalom viszont maga is transzcendens rendre utal; egyedül ez alapozhatja és legitimálhatja szuverén, autonóm és nem származtatott princípiumként: minden jog alapjaként, amely maga nincs más jog alá vetve. A két aspektus, a két követelmény valójában kölcsönösen feltételezi egymást; éppen ez világítja meg az *imperium* tiszta politikai princípiumának természetét, s vele együtt annak alakját is, akinek valódi Vezetőként képviselnie és megtestesítenie kell.

A szuverenitás jogi-formalista elmélete — az úgynevezett »jogállam«, lásd Kelsen —, bármilyen alakot öltön is, csupán *caput mortuum*-ra vonatkozik: egy kihunyott politikai organizmus állapotára, amely mechanikusan marad fenn, miközben középpontja és eredendő teremtmőereje lappang vagy hiányzik. Mert ha a rend — a káosz és a rendezetlenségen diadalmaskodó forma —, tehát a törvény és a jog alkotják az Állam tulajdonképpeni szubsztanciáját, mindez csak a már jelzett transzcendenciában található meg elégséges alapját és végső igazolását. Ezért joggal érvényesült a princípium: *princeps a legibus solutus* — vagyis a törvény nem köti a Vezetőt. Ugyanezt fejezi ki Arisztotelész mondása is azokról, akiknek nincs törvényük, mert ők maguk a törvény. A szuverenitás princípiumának pozitív lényegét joggal abban a hatalomban ismerték fel, amely kivételes vagy szükséghelyzetekben — minden köteléken és vitán túl — abszolút módon dönt;² vagyis ott, ahol a hatályos jogot és a törvényeket felfüggesztik, vagy felfüggesztésük szükségessé válik.³ Ilyen esetekben és válsághelyzetekben újra fellobban és megnyilvánul a fentről eredő abszolút hatalom. Bár más időszaki

² [Evola a szuverenitás pozitív lényegét abban a hatalomban ragadja meg, amely kivételes helyzetekben vagy rendkívüli állapot idején minden köteléken és vitán túl dönt, ott, ahol a hatályos jog és a törvények felfüggesztése következik be vagy válik szükségessé. A passzus közeli párhuzamot mutat Carl Schmitt híres tételével: »Szuverén az, aki a kivételes állapotról dönt.« Itt azonban e döntési hatalom nem pusztán jogelméleti kategória, hanem a transzcendensen megalapozott politikai princípium megnyilvánulása. — A szerk.]

³ Cfr. C. SCHMITT, *Politische Theologie*, München–Leipzig², 1934, 11. p.

kokban láthatatlan és néma marad, jelenléte nem szűnik meg ott, ahol az Állam szilárdan áll teremő princípiumában: élő organizmus, nem mechanizmus, nem *rutin*.⁴ A »rendkívüli jogkörök« és a »diktatúra« szükségmegoldások — mondhatni: kényszer szülte póteszközök —, amelyek akkor lépnek előtérbe, amikor elmarad az Állam központi princípiumának várt felébredése. E mérce szerint a diktatúra nem »forradalmi« jelenség: a legitimitás körébe tartozik, nem alkot új politikai princípiumot és új jogot. A rómaiság legjobb korszakában ezért a diktatúrát időlegesen fogták fel és így is fogadták el; nem szorította ki a fennálló rendet, hanem annak kiegészítése volt.⁵ Minden más tekintetben a diktatúra bitorlás.

Az Állam nem a »társadalom« kifejeződése. A szociológiai pozitivizmus alapja — az Állam »társadalmi« vagy társuláselvű felfogása — regressziót jelez: naturalisztikus visszasüllyedést. Ellentmond a valódi Állam lényegének, megfordít minden helyes viszonyt, megfosztja a politikai szférát saját jellegétől, eredendő minőségétől és méltóságától. Ezzel teljesen tagadja az Állam »anagogikus« célját: azt, hogy magasba emelő hatalom legyen.

A politikai szférát hierarchikus, heroikus, az idea rendjéhez kötött, élvezet-elv-ellenes és — bizonyos mértékig — eudaimonizmus-ellenes⁶ értékek határozzák meg; ezek választják el a naturalisztikus és vegetatív létezés rendjétől. A valódi politikai célok nagyrészt autonómok — nem származtatottak —: olyan ideálokhoz és érdekekhez kötődnek, amelyek nem a békés létezés, a pusztá gazdaság vagy a fizikai jólét rendjébe tartoznak; az élet magasabb dimenziójára, a méltóság külön rendjére utalnak. A politikai és a társadalmi szféra szembenállása alapvető: kategóriaértékű; minél határozottabban érvényesül, annál nagyobb

⁴ A szuverenitás tiszta princípiuma ilyen beavatkozásának sajátos esete azokban a fentebb említett helyzetekben adódik (I. fej.), amikor — a tradicionális folytonosság biztosítása érdekében — elkerülhetetlenné válik az áttérés új formákra, adott esetben olyanokra is, amelyek új jogot foglalnak magukban.

⁵ [A diktatúrát itt nem modern forradalmi vagy totalitárius jelenséggként, hanem a római politikai rend ideiglenes és legitim kiegészítő intézményeként értelmezi Evola. A római diktátor rendkívüli *magistratus* volt, teljes polgári és katonai hatalommal, de időben kor-

Részlet Julius Evola: *Ember a romok között* című művéből

A kötet várható megjelenése: 2026. október vége

A közölt részlet a végleges kiadás előtti szövegállapotot tükrözi. A tipográfiai struktúra rögzített, a nyomdai tördelés, a szöveggondozás és az elválasztások finomhangolása folyamatban van.

A tartalom szerzői jogvédelem alatt áll; másolása, terjesztése vagy újrafelhasználása a kiadó írásos engedélye nélkül tilos.

Letöltve a <https://evola.hu> weboldalról.